

Jorge Yeregui

Desfer, esborrar, activar
2.4 > 21.5.22

Inauguració: 2 d'abril 11 h.

Desfer, esborrar, activar és un projecte d'investigació sobre el valor simbòlic que ha adquirit la natura a l'inici del segle XXI. La proposta treballa sobre el procés de renaturalització d'un espai urbanitzat dins d'un parc natural. Una intervenció paisatgística promoguda des de diferents administracions que posa en valor el patrimoni natural d'una regió i que servirà per a plantejar diferents interrogants sobre les connotacions culturals que implica aquesta operació.

Aquest treball té la intenció de revelar aquest canvi de perspectiva prenent com a cas concret el *Paratge de Tudela*, situat al parc natural del Cap de Creus (Girona). En aquesta ubicació es va produir un procés de desconstrucció i renaturalització d'un espai que havia sigut explotat durant anys com a resort. Es tracta d'un cas molt particular en el qual aquest canvi de paradigma respecte al que és natural adquireix una nova dimensió –la de revertir un territori urbanitzat a un estat previ– i que permet plantejar noves qüestions i interrogants en relació amb la manera en com percebem i ens relacionem amb l'entorn.

El *Club Med* es va edificar durant el boom immobiliari dels anys seixanta i va obrir les portes ocupant una superfície de 240 ha. amb capacitat per a 1.200 visitants. El *resort* incloïa dos restaurants, bar, piscina, pistes esportives, un petit teatre, discoteca, un petit port privat i un gran nombre de bungalows per allotjar els turistes. El 1997 el Cap de Creus va ser declarat Parc Natural, però aquest espai va mantenir la seva activitat hotelera fins al 2004, com una petita illa urbana dins d'un entorn natural protegit. Amb el tancament es va iniciar un dilatat procés de recuperació natural, la qual, la seva intervenció més representativa va consistir en l'enderrocament i buidatge de les construccions existents. Un gest d'enorme valor simbòlic i formal que va acompanyat d'un conjunt de mesures i intervencions menys visibles però igual d'importantes dins del procés de restauració, tant en un sentit paisatgístic com ecològic.

És important destacar que totes aquestes accions encaminades a la renaturalització del lloc giraven al voltant d'un element comú: la presència d'un límit, d'una línia dibuixada sobre el plànol que durant dècades ha segregat dos territoris, d'aquesta manera separava l'espai públic del privat. Va anar intensificant el seu caràcter de frontera amb el pas dels anys diferenciant a més a més l'espai natural de l'artificial, el paisatge autòcton del paisatge del turisme, l'original i de l'impostat, el protegit del prescindible...

Desfer, esborrar, activar se centra en la presència d'aquesta línia i en el procés d'esborrat. Treballant a un costat i l'altre, el projecte adquireix un cert caràcter performatiu en el qual, la ubicació des de la qual es pren cada imatge, resulta determinant per a analitzar la "costura" del territori.

Per la seva part, la presència de tres verbs en el títol destaca el component temporal de la intervenció paisatgística i exposa com s'ha desenvolupat la superposició d'accions sobre un mateix espai. Fet que, a la vegada, serveix per a estructurar el projecte organitzant-lo en una successió de capítols que repliquen les fases del procés de renaturalització. Aquests tres blocs, juntament amb una obra que actua en forma de pròleg i un altre que tanca com epíleg, fixen l'esquelet que dona forma a un projecte obert a l'esdevenir del lloc.

Des de les idees de límit, de materialitat o de superposició, així com des dels processos implícits de buidatge, juxtaposició o superposició, *Desfer, esborrar, activar* presenta una proposta que reflexiona en termes generals sobre el valor simbòlic que ha adquirit la natura i que planteja interrogants concrets com la possibilitat d'un original i una còpia aplicats al paisatge.

Jorge Yeregui (Santander, 1975) és un artista visual, arquitecte i professor a l'Escola d'Arquitectura de Màlaga. El seu treball investiga la construcció del paisatge, la transformació del territori, la relació entre arquitectura i medi ambient o la influència dels mercats en el creixement urbà constitueixen alguns dels seus temes d'interès. Els seus projectes més recents són complexos assaigs visuals on es combinen textos, vídeos i instal·lacions. Ha rebut premis, encàrregos i bequest de la Fundación Botín, el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, el Premio Internacional de Fotografía Contemporánea Pilar Citoler, el Ministerio de Asuntos Exteriores o el Centro Andaluz de Arte Contemporáneo, entre d'altres.

Entre les seves exposicions individuals recents destaquen: CDAN, Huesca, 2022; Un repertorio improbable (Espacio de Creación Contemporánea de Cadiz), 2021; Sobre el derecho a la ciudad (Galería Alarcón Criado), 2019; Acta de replanteo. Performatividad y Paisaje (Centro Párraga, Murcia), 2017; Acta de Replanteo. La Fragua (Tabacalera, Madrid), 2016; Inventario (Galería Alarcón Criado),

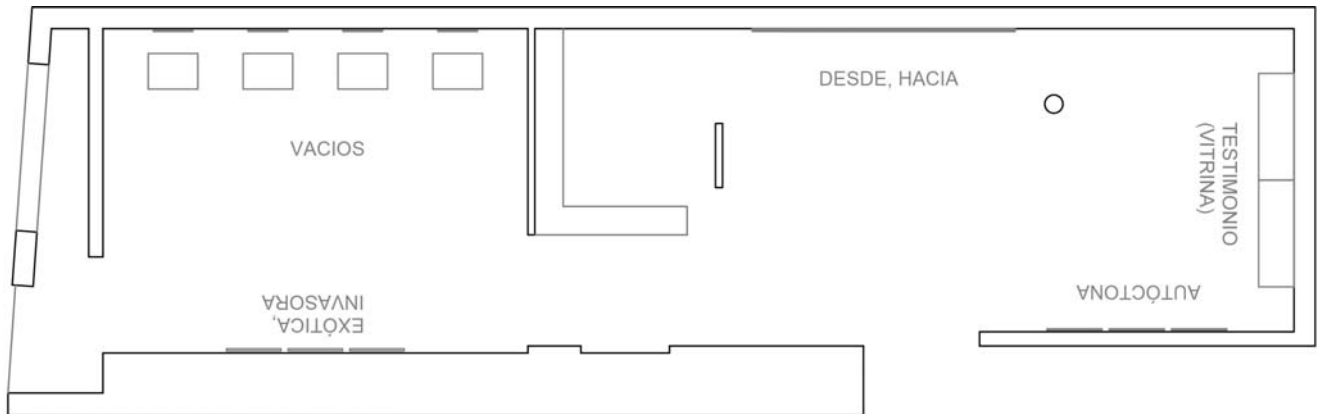
Paratge de Tudela (Girona) abans i després del procés de re-naturalització.

2015; The Circles of Life (Sala Puerta Nueva, Sevilla), 2013 o Paisajes mínimos (Centro de Fotografía de la Universidad de Salamanca), 2010. Ha participat en múltiples exposicions col·lectives en festivals de fotografia com PHotoEspaña Festival internacional de fotografía y artes visuales, Festival Internazionale di Roma (Italia), Pyngyao Photography Festival (China), Fotofestival (Polonia), Foto30 (Guatemala), així com a la Bienal Iberoamericana de Arquitectura y Urbanismo celebrada en Medellín, 2008.

Yeregui també ha col·laborat en projectes d'investigació i publicacions amb la Universidad de Córdoba, la Universidad de Salamanca i la Universidad de Cádiz, amb qui ha publicat 3 llibres i una àmplia monografia dedicada a la seva feina. La seva producció artística està present a reconegudes col·leccions, públiques i privades com, el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, Ministerio de Asuntos Exteriores, Fundación Botin, Colección Pilar Citoler, Fundación Coca-Cola o DKV Seguros.

Gràcies a la Galeria Alarcón Criado per la seva col·laboració i suport, a Marta Dahó, comissària de l'exposició de PhotoEspaña on es va poder veure per primera vegada aquest projecte, i a Jorge Ribalta pel seu text a partir del treball de Jorge Yeregui.

Plànol de l'exposició:

VACÍOS (Deshacer)

Instal·lació | 4 fotografies + 8.000 impressions offset | 39 x 52 cm c/u | 2018

És la peça central del projecte i tracta sobre el procés de buidatge pel qual s'han eliminat les construccions que formaven part del ressort. Com a resultat obtenim una sèrie de buits que la naturalesa anirà ocupant durant anys. Amb el material extret al parc natural s'ha construït una dàrsena per a emmagatzemar embarcacions d'esbarjo a una població propera. Per tant, el material retirat en un espai es trasllada i es diposita a un altre, i s'estableix una connexió entre ple i buit, volum i massa.

EXÓTICA, INVASORA (Borrar)

Tríptic | Impressió amb pigments minerals sobre paper de cotó | 102 x 71 cm c/u | 2018

En el procés de restauració de l'espai que ocupava el Club Med la retirada d'espècies invasores és una de les accions que requereix major constància. Durant diferents anys grups de treballadors visiten el lloc de manera periòdica per arrencar i deixar assecat al sol aquest estil de vegetació exòtica i invasora.

AUTÓCTONA (Activar)

6 parells de fotografies | Impressió amb pigments minerals sobre paper de cotó | 60 x 74 cm c/u | 2018

Després de la retirada de les construccions i l'eliminació d'espècies invasores el següent pas en el procés de renaturalització consisteix a tutelar la colonització del lloc vacant per a espècies autòctones. En aquesta ocasió s'han pres fotografies d'aquelles espècies vegetals que el pla del parc natural destaca com a especialment representatives. A cada peça es combina una imatge d'aquesta espècie presa a l'exterior i una altra presa a l'interior de l'àrea restaurada.

DESDE, HACIA (Activar)

16 fotografies | Impressió amb pigments minerals sobre paper de cotó | 63 x 42 cm c/u | 2018

Una de les accions que implica la renaturalització de l'espai consisteix a afavorir la mimesi entre l'àrea intervinguda i l'espai circumdant. En aquesta obra s'intercalen imatges creuades entre ambdós llocs, la meitat preses des de dins cap a fora i, l'altra meitat, des de fora cap a dins, sense indicar a quin tipus corresponen.

Epilogo: TESTIMONIO

100 fotografies | Impressió DYE | 10 x 15 cm c/u | 2018

Quan el procés de renaturalització s'hagi consolidat, algú que passegi pel Paratge de Tudela no podrà reconèixer la història d'aquest lloc ni el seu passat urbà. La presència de petites restes de material de construcció, principalment fragments de maó i petites restes de ciment sobre la roca, serveixen per a activar la memòria del lloc i actuen com a testimoni del seu passat.